

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 48 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld.

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Bij de samenvatting is het de kandidaat niet toegestaan informatie-elementen in telegramstijl weer te geven. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend. Voor een informatie-element dat gedeeltelijk in telegramstijl is weergegeven, kan maximaal de helft van het aantal scorepunten worden toegekend.
- 3 Indien door de kandidaat tussen twee informatie-elementen een aantoonbaar onjuist (onlogisch) verband wordt gelegd, dient voor ten minste één van beide informatie-elementen geen score te worden toegekend.
- 4 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

---

1 maximumscore 4

- 1 18
- 2 Volkorenspaghetti is gemaakt van volkorentarwemeel (en witte spaghetti is gemaakt van witte tarwebloem).
- 3 meer
- 4 De eismaak (van de verse pasta is niet geliefd bij het panel).
- 5 45(%)
- 6 Omdat de spaghetti gedroogd is, neemt hij tijdens het koken meer dan zijn eigen gewicht aan water op.
- 7 Casa Italiana
- 8 – Bio+
– Casa Italiana

Opmerking

Beide antwoorden moeten genoemd zijn.

- 9 (onder andere bij) Plus
- 10 C1000 Spaghetti meergranen

indien tien of negen antwoorden goed	4
indien acht of zeven antwoorden goed	3
indien zes of vijf antwoorden goed	2
indien vier of drie antwoorden goed	1
indien minder dan drie antwoorden goed	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 2

---

2 maximumscore 8

In een goede samenvatting komen de volgende elementen voor:

2.1 maximumscore 1

In Amsterdam is het druk.

2.2 maximumscore 2

- explosieve toename van tweewielers / aantal fietsers neemt toe;
- ongelijksoortigheid van vervoermiddelen / zowel fietsers als scooters rijden op fietspad / scooters rijden vaak te hard op het fietspad;
- het gedrag van fietsers zelf / fietsers houden zich niet aan regels;
- overvolle fietsparkeerplaatsen.

indien vier genoemd	2
indien drie genoemd	1
indien twee of minder genoemd	0

2.3 maximumscore 1

Het aantal ongelukken in de stad waarbij tweewielers betrokken zijn, is toegenomen.

2.4 maximumscore 1

- De politie verwijderd in opdracht van de gemeente hinderlijk geplaatste fietsen.
- De gemeente kondigt aan om extra plaatsen aan te leggen.

Opmerking

Beide antwoorden moeten genoemd zijn.

2.5 maximumscore 1

De Fietsersbond bepleit een decentralisatie van plekken (met een spreiding bij trein-metrostations).

2.6 maximumscore 1

- adviseren
- kritiek leveren op de plannen

Opmerking

Beide antwoorden moeten genoemd zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2.7 maximumscore 1

- aandacht voor fietsen bespaart geld
- het is goed voor de gezondheid / het percentage mensen met obesitas in Nederland behoort tot het laagste in Europa

Opmerking

Beide antwoorden moeten genoemd zijn.

Opmerking

De kandidaat mag in zijn samenvatting de informatie-elementen in een andere volgorde weergeven dan in bovenstaande opsomming, mits de samenhang tussen de informatie-elementen in overeenstemming blijft met die van de samen te vatten tekst.

2.8 Regeling met betrekking tot de woordgrensoverschrijding

Voor de eerste overschrijding met 10 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dient per 10 woorden steeds 1 scorepunt te worden afgetrokken tot een maximum van 8 scorepunten. De toepassing van de aftrekregeling kan overigens nooit leiden tot een score lager dan 0 bij deze opgave.

Schematisch:

261-270: 0 scorepunten aftrek;
 271-280: 1 scorepunt aftrek;
 281-290: 2 scorepunten aftrek;
 291-300: 3 scorepunten aftrek;
 301-310: 4 scorepunten aftrek;
 311-320: 5 scorepunten aftrek;
 321-330: 6 scorepunten aftrek;
 331-340: 7 scorepunten aftrek;
 meer dan 340: 8 scorepunten aftrek.

NB In het programma WOLF vermeldt u de score van de kandidaat op elk van de zeven afzonderlijke inhoudselementen bij de labels 2.1 tot en met 2.7. Bij label 2.8 voert u de aftrekpunten voor de woordgrensoverschrijding in als een positief getal.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 3

---

3 A

4 C

Tekst 4

---

5 A

6 **maximumscore 1**
(extra) geld

7 **maximumscore 1**
In het rooster van de studenten wordt één dag vrijgehouden om studenten te kunnen laten werken.

8 **maximumscore 1**
“Uiteindelijk is het heel normaal dat jongeren bij een groep willen horen.”
(regels 50-52)

9 **maximumscore 1**

- Voor je werk word je betaald / voor school krijg je niet betaald.
- Op je werk krijg je nog wel eens een compliment / op school krijg je geen complimenten.
- Op je werk leer je ‘beleefdheid’ (respect) / op school leer je niets over ‘beleefdheid’ (respect).

Opmerking

Alle verschillen moeten genoemd zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

bijbaan in horeca	Alwin + Roald
tijdelijke carrière in horeca	Roald
op tijd komen	Alwin
in toekomst niet meer werken in horeca	Roald
in toekomst nog wel werkzaam in horeca	Alwin
studie sociaal pedagogische hulpverlening	Roald

indien zes antwoorden goed	2
indien vijf of vier antwoorden goed	1
indien drie of minder antwoorden goed	0

11 B

12 D

13 D

Tekst 5

---

14 A

15 D

16 B

17 **maximumscore 1**

Bij leugendetectie meet je aan de hand van een emotie lichamelijke reacties en bij geheugendetectie meet je de lichamelijke reacties aan de hand van kennis van de dader.

Opmerking

Wanneer meer dan 30 woorden zijn gebruikt, geen scorepunten toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 1

Als je maar een heel klein beetje liegt, zien mensen zichzelf nog steeds als goede mensen.

Opmerking

Ook goed: Als goed mens mag je best een heel klein beetje liegen.

Opmerking

Wanneer meer dan 20 woorden zijn gebruikt, geen scorepunten toekennen.

19 D

20 maximumscore 1

“Tel uit je winst.” (regels 142-143)

21 A

22 A

23 maximumscore 2

	waar	niet waar
Uit de manier waarop iemand beweegt, kun je beter opmaken dat iemand liegt dan uit de manier waarop hij praat.		X
Mensen herkennen een leugenaar beter als ze naar hem luisteren.	X	
Wegkijken en onrustig friemelen zijn kenmerken van liegen.		X
Een leugenaar gebruikt vaak het woordje ‘ik’.		X
Een leugenaar vertelt uitgebreid.		X
Non-verbale kenmerken hangen minder samen met liegen dan verbale kenmerken.	X	

indien zes antwoorden goed

2

indien vijf of vier antwoorden goed

1

indien drie of minder antwoorden goed

0

Schrijfofdracht

---

24 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

24.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- naam en klas (samen één element) 1
- aanleiding brief 1
- vraag voor het afnemen van een interview 1
- vermelding onderwerp interview 1
- korte opzet presentatie 1
- vraag of er kosten verbonden zijn aan interview 1
- vraag om tips voor presentatie 1
- eigen mening over liegen 1
- vraag 1 aan Aldert Vrij 1
- vraag 2 aan Aldert Vrij 1
- beleefd verzoek om snelle reactie 1

24.2 maximumscore 4

Aftrek taalgebruik

De score is 4 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

- één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw) 1
- drie of vier formuleringsfouten 2
- vijf of meer formuleringsfouten 3
- één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters) 1
- drie of meer spelfouten 2
- twee of meer interpunctiefouten 1

24.3 maximumscore 3**Aftrek presentatie/conventie**

De score is 3 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- voornaam/-letter, achternaam, straat, huisnummer, postcode, plaatsnaam afzender (samen één element) 1
- plaats en datum (samen één element) 1
- naam (instantie), straat, huisnummer, postcode, plaatsnaam geadresseerde (samen één element) 1
- aanhef 1
- witregel na aanhef 1
- witregel voor slotformule 1
- slotformule 1
- ondertekening en/of naam 1
- alinea-indeling 1
- samenhang 1
- logische volgorde 1
- passend taalgebruik 1
- verzorgde indruk 1

NB In het programma WOLF vermeldt u de scores van de kandidaat op elk van de drie afzonderlijke beoordelingscriteria.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 23 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	Naar een artikel van Nelleke Polderman, De Consumentengids, april 2013
tekst 2	Naar een artikel van Alexandre Pouchard, 360 Lage landen, 8-12 december 2012
tekst 3	Naar een advertentie in Metro, 10 november 2011
tekst 4	Naar een artikel van Mirjam Schöttelndreier, de Volkskrant, 18 september 2012
tekst 5	Naar een artikel van Jurjen Simmelink, VPRO-gids, 6-12 april 2013